

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA

Volby do Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace

Září 2016

Obsah:

ÚVOD	3
PRAVOMOCI STÁTNÍ DUMY FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ RUSKÉ FEDERACE	3
ZMĚNY VE VOLEBNÍM SYSTÉMU	4
POČET POLITICKÝCH STRAN	4
PŘEDVOLEBNÍ SITUACE	5
VÝSLEDKY VOLEB	6
INTERPRETACE VOLEB	6
PŘEDBĚŽNÁ ZPRÁVA OBSE	7
ZPRÁVY O NARUŠENÍ VOLEB A FALZIFIKACI VÝSLEDKŮ	7
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	9

Vybraná témata č. 03/2017

únor 2017

autor: Johana Kudrnová, Martin Kuta

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: VYBRANÁ TÉMATA
Název: Volby do Státní dумы Federálního shromáždění Ruské federace	Typ edice: online, ISSN 2533-414X
Autoři: Kudrnová, J., Kuta, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3
Číslo: Vybraná témata č. 03/2017	První vydání edice: leden 2005
Datum: únor 2017	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
Rusko; volby; přehled; reforma; falzifikace; manipulace	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Práce se věnuje volbám do ruské Státní dumy v září 2016. Popisuje změny ve volebním právu, které se prvně uplatňovaly před zářijovými volbami, dále témata předvolební kampaně, výsledky voleb a povolební situaci. V poslední části se práce věnuje zprávám o narušení voleb a možným machinacím s volebními výsledky.

Obsah

ÚVOD	3
PRAVOMOCI STÁTNÍ DUMY FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ RUSKÉ FEDERACE.....	3
ZMĚNY VE VOLEBNÍM SYSTÉMU.....	4
POČET POLITICKÝCH STRAN.....	4
PŘEDVOLEBNÍ SITUACE	5
VÝSLEDKY VOLEB	6
INTERPRETACE VOLEB.....	6
PŘEDBĚŽNÁ ZPRÁVA OBSE.....	7
ZPRÁVY O NARUŠENÍ VOLEB A FALZIFIKACI VÝSLEDKŮ.....	7
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE	9

Úvod

V září 2016 proběhly volby do Státní dumy, první komory Federálního shromáždění Ruské federace. Ve volbách se obsazovalo 450 křesel na dobu pěti let.

Pravomoci Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace

Státní дума disponuje silnějšími pravomocemi než Rada federace, druhá komora federace.

Vedle legislativní funkce patří mezi hlavní pravomoci Státní dumy:

- schválení prezidentem navrženého předsedy vlády (v případě trojnásobného odmítnutí může prezident Dumu rozpustit),
- jmenování a odvolání předsedy Centrální banky,
- udělování milostí,
- spolu s Radou federace možnost odvolat prezidenta z funkce v případě, že je hlava státu obviněna z velezrady.¹

Ve vztahu k exekutivě je Federální shromáždění považována za výrazně slabšího mocenského aktéra. Prezident Ruské federace disponuje zákonodárnou iniciativou a parlamentu tak může přednést návrhy zákonů. Vedle toho disponuje také možností vydávat prezidentské dekrety

Obrázek 1 Ruská federace; vlastní úprava na základě
By FutureTrillionaire (Own work) [CC BY-SA 3.0].

¹ BENEŠ, Jan. Volby do Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace v roce 2011 a volby prezidenta Ruské federace v roce 2012. *Parlamentní institut* [online]. Vybrané téma PI 5/2012 [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=89096>.

se silou zákona, které v případě že neporušují ústavu či nejsou v rozporu s ostatními zákony federace, neposuzuje další orgán.²

Změny ve volebním systému

Zatímco v roce 2011 se ještě volilo podle poměrného volebního systému, zavedeného v roce 2007, ve volbách v roce 2016 občané volili již podle smíšeného volebního systému. Polovina poslanců byla zvolena v jednomandátových obvodech za použití jednokolového relativně většinového systému, druhá polovina pak z federálních kandidátních listin jednotlivých stran v jediném celostátním volebním obvodu. Volební klauzule pro vstup strany do Dumy se posunula z dříve kritizovaných 7 % na 5 % na úrovni volebního obvodu (tedy celostátně).³

V rámci vládní snahy o zvýšení důvěry ve volební proces byla do čela Centrální volební komise, spojené s četnými narušeními voleb v roce 2011, jmenována bývalá ombudsmanka Ella Pamfilova. Nahradila tak ve funkci Vladimira Čurova.⁴

Změny volebního systému byly přijaty na základě doporučení Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).⁵ Zároveň komentáře uvádějí jako důvod k těmto změnám snahu režimu získat maximální legitimitu ve volbách. Zavedení změn, které doporučuje mezinárodní společenství, výrazně posiluje režim v očích občanů i zahraničních partnerů. Občané navíc mají díky změně volebního systému možnost volit kandidáty v jednomandátových obvodech, kteří mohou být nezávislí bez napojení na nějakou konkrétní politickou stranu.⁶

Počet politických stran

Podle dostupných údajů disponovalo 74 politických stran formální pravomocí nominovat kandidáty do parlamentních voleb. Zákon o politických stranách ale vyžaduje, aby již registrované strany předložily seznam podpisů podporovatelů (potenciálních voličů), aby se vlastních voleb mohly účastnit. Strany tak musejí získat podporu alespoň 200 tisíc voličů v alespoň 29 regionech nebo podpisy alespoň tří procent obyvatel určitého regionu.⁷ Počet chyb v těchto seznamech může dosáhnout pouze 5 %.⁸ Tato kvalifikační kritéria proces účasti politických stran ve volbách značně ztěžují pro menší strany, které nemají vybudovanou dostatečnou voličskou základnu. Ze 74 politických stran se voleb reálně mohlo účastnit pouze 14 stran. Zároveň zákon

² LEICHTOVÁ, Magdaléna. Ruská federace: Od Sovětského svazu k řízené demokracii. In: L. Cabada (ed). Nové demokracie střední a východní Evropy. Praha, Oeconomica 2008, s. 384. ISBN 978-80-245-1388-1.

³ INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election s, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

⁴ PETROV, Nikolay. Putin's gamble on Russia's Duma elections. European Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: http://www.ecfr.eu/article/commentary_putins_gamble_on_russias_duma_elections_7109.

⁵ INTERNATIONAL ELECTI ON OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election s, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online] [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

⁶ BADER, Max. Russia's Duma election. What to expect. Neweasterneurope.eu [online], 18 August 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://www.neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/2092-russia-s-duma-elections-what-to-expect>.

⁷ PETROV, Nikolay. Putin's gamble on Russia's Duma elections. European Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: http://www.ecfr.eu/article/commentary_putins_gamble_on_russias_duma_elections_7109.

⁸ Parliamentary Elections 18 September 2016 Russian Federation REGISTRATION OF POLITICAL PARTIES AND CANDIDATES FOR THE 2016 ELECTION TO THE STATE DUMA OF THE RUSSIAN FEDERATION. EPDE.org [online] [cit. 2017-01-09]. Dostupný z: http://www.epde.org/tl_files/EPDE/RESSOURCES/2016%20RUssia%20Parliamentary%20Elections/Golos_Registratio n%20of%20parties%20candidates_EN_fin.pdf.

o politických stranách stanovuje, že politická strana, která se v průběhu pěti let neúčastní žádných voleb, automaticky zaniká.⁹ Podle analýz Evropské platformy pro demokratické volby (EPDE) tak valná většina stran, které se nemohou letošních voleb účastnit, zanikne v letech 2019–2020.¹⁰

Předvolební situace

Volby do Státní dumy byly původně naplánovány na prosinec 2016, parlament však 19. června 2015 přijal zákon o přesunu termínu na 18. září roku 2016.¹¹ Výrazně se tak zmenšil prostor pro předvolební kampaň, což bylo v minulosti interpretováno také jako snaha establishmentu oslabit opozici. Politické strany rovněž měly málo času k získání potřebných podpisů pro účast ve volbách. K dalším změnám s přímým vlivem na průběh voleb došlo v říjnu 2015, kdy Duma schválila překreslení hranic 130 z 225 jednomandátových volebních obvodů. Vláda deklarovala, že příčinou změn je snaha reflektovat přesuny obyvatel v rámci Ruské federace. Analýza Evropské rady pro mezinárodní vztahy (ECFR) však naznačuje, že se jednalo o snahu rozmělnit sílu městského obyvatelstva, jež se staví k vládě převážně kriticky, v méně kritických venkovských volebních oblastech.¹² Problematickou se také jeví různý počet voličů v jednotlivých volebních obvodech. Počty se pohybují v rozmezí 30–750 tisíc obyvatel. Jednou z dalších změn s potenciálně závažnými důsledky je přijetí zákona z dubna 2016, jež umožňuje Dumě ukončit mandát poslance na základě návrhu frakce nebo stálé komise.¹³

V rámci pozorovací mise OBSE byly zaznamenány nejméně dva incidenty spojené se zadržením opozičních aktivistů a konfiskací jejich předvolebních materiálů. K incidentům došlo v případě opoziční skupiny PARNAS v Petrohradě 24. srpna a v případě členů strany Jabloko v Ľumeni 3. září. Mise OBSE také informovala o nevyváženosti prostoru věnovaného vládním a opozičním stranám ve veřejnoprávním sektoru. Ačkoliv by měl být prostor pro všechny strany stejný, Jednotné Rusko vyplňovalo během 30 dnů před volbami 63–91% vysílacího času na různých stanicích a kanálech.¹⁴

⁹ Čl. 37 odst. 2 federálního zákona o politických stranách.

Viz Federal law on political parties Adopted by the State Duma on June 21, 2001, Approved by the Federation Council on June 29, 2001. Cikrf.ru [online] [cit. 2017-01-09]. Dostupný z:

http://www.cikrf.ru/eng/law/fz95_en_110701.html.

¹⁰ Parliamentary Elections 18 September 2016 Russian Federation REGISTRATION OF POLITICAL PARTIES AND CANDIDATES FOR THE 2016 ELECTION TO THE STATE DUMA OF THE RUSSIAN FEDERATION. EPDE.org [online] [cit. 2017-01-09], s. 2. Dostupný z:

http://www.epde.org/tl_files/EPDE/RESSOURCES/2016%20RUssia%20Parliamentary%20Elections/Golos_Registratio n%20of%20parties%20candidates_EN_fin.pdf.

¹¹ Госдума приняла в первом чтении законопроект о переносе выборов. Vedomosti.ru [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.vedomosti.ru/politics/news/2015/06/19/597158-gosduma-prinyala-v-pervom-chtenii-zakonoproekt-o-perenose-viborov>.

¹² Nové obvody mají podobu „dílů koláče“, kdy se k městskému centru připojí venkovské území vzdálená mnohdy až několik set kilometrů.

PETROV, Nikolay. Putin's gamble on Russia's Duma elections. European Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z:

http://www.ecfr.eu/article/commentary_putins_gamble_on_russias_duma_elections_7109.

¹³ INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z:

<http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

¹⁴ INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z:

<http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

Hlavními tématy předvolební kampaně byl patriotismus, socioekonomická situace země, politická stabilita a zahraničně politická témata. Čtyři provládní strany (Jednotné Rusko, Komunistická strana Ruské federace, Liberálně demokratická strana Ruska a Spravedlivé Rusko) kampani dominovaly.

Výsledky voleb

V zářijových volbách odevzdala svůj hlas necelá polovina voličů; z více než 110 milionů registrovaných voličů tak učinilo téměř 53 milionů. Deklarovaná volební účast tak dosáhla 47,8 % voličů. Dle komentářů se jedná o nízkou volební účast svědčící o apatii voličů.

Strana Jednotné Rusko (Единая Россия) získala 343 křesel (54,2 % hlasů) a polepšila si tak oproti minulému období o 105 mandátů. Komunistická strana Ruské federace (Коммунистическая партия Русской Федерации) získala 42 křesel (13,3 % hlasů) a přišla o 50 mandátů. Liberálně demokratická strana Ruska (Либерально-демократическая партия России) získala 39 křesel (13,1 % hlasů) a přišla o 17 mandátů. Strana Spravedlivé Rusko (Справедливая Россия) získala 23 křesel (6,2 % hlasů) a přišlo o 41 mandátů. Po jednom mandátu získala strana Vlast (Родина), Občanská platforma (Гражданская Платформа) a nezávislý kandidát.¹⁵ Dle údajů Meziparlamentní unie (*Inter-Parliamentary Union, IPU*) jeden zvolený nezávislý kandidát vstoupil ještě před první schůzí nově zvolené Dumy do klubu strany Jednotné Rusko.¹⁶ Přehled výsledků voleb do Státní dumy viz tabulka 1.

Tabulka 1 Výsledky voleb, Státní дума, září 2016

Strana	% získaných hlasů	Počet křesel
Jednotné Rusko	54,2	343
Komunistická strana Ruské federace	13,3	42
Liberálně demokratická strana Ruska	13,1	39
Spravedlivé Rusko	6,2	23
Vlast	-	1
Občanská platforma	-	1
Nezávislý kandidát	-	1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Electionguide.org¹⁷

Interpretace voleb

Státní дума Ruské federace se ve svém novém složení prakticky stala parlamentem jedné strany. Všechny předkládané zákony nyní mohou být přijaty či zamítnuty pouze prostřednictvím hlasů

¹⁵ Выборы депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации седьмого созыва. Выборы, референдумы и иные формы прямого волеизъявления [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: http://www.vybory.izbirkom.ru/region/region/izbirkom?action=show&root=1&tvd=100100067795854&vrn=100100067795849*ion=0&global=1&sub_region=0&prver=0&pronetvd=0&vbid=100100067795854&type=242

¹⁶ IPU Parline Database: Russian Federation (Gossoudarstvennaya Duma), Last Election. IPU.org [online] [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2263_E.htm.

¹⁷ Elections: State Duma. Electionguide.org [online], 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupný z: <http://www.electionguide.org/elections/id/2694/>.

poslanců Jednotného Ruska. Formální hierarchie Dumy se stala méně důležitou než v minulosti. První ustavující schůze Dumy byla nařízena na 5. října 2016.¹⁸ V úřadě premiéra byl opět potvrzen předseda Jednotného Ruska Dmitrij Medvěděv.

Mezi nejdůležitější otázky, jež bude Duma v příštích měsících řešit, patří zvýšení daní, progresivní zdanění fyzických osob, zvýšení věku odchodu do důchodu, škrtky v sociální sféře, reforma bezplatného systému vzdělávání, zrušení rodičovských příspěvků a další pokus o obecnou liberalizaci trhu. K reformě struktury bezpečnostních složek se podle všeho přistoupí již v příštím roce, ačkoliv se s řešením této agendy původně počítalo až po prezidentských volbách, jež jsou naplánovány na březen 2018.¹⁹ Země se podle mnohých komentátorů nachází v hluboké krizi – sužuje ji vysoká inflace, nezdravá struktura ekonomiky a mezinárodní izolace.²⁰

Předběžná zpráva OBSE

Na pozvání stálé mise Ruské federace u OBSE byla zorganizována pozorovací mise OBSE, jež v zemi monitorovala průběh voleb. Zúčastnilo se jí 60 dlouhodobých pozorovatelů, kteří do země odjeli měsíc před začátkem voleb a opustili ji týden po vyhlášení výsledků. Třináct hlavních pozorovatelů z 11 různých zemí působilo po dobu průběhu voleb v Moskvě, na 400 krátkodobých pozorovatelů pak ve všech regionech Ruské federace s výjimkou Krymu, který mezinárodní společenství za součást federace neuznává.

Ve zprávě o předběžných zjištěních OBSE informovala o základních rysech voleb. Administraci voleb Centrální volební komisi považuje za transparentní, na nižších úrovních byl však výkon jednotlivých komisí spíše kolísavý. Byly zaznamenány případy zneužití administrativních zdrojů i procedurální nesrovnalosti (omezený přístup pozorovatelů k dozorování volebního procesu, problémy s tajností volebního úkonu). Volební prostředí bylo obecně negativně ovlivněno omezeními základních svobod a politických práv, pozorovatelé zaznamenaly cenzuru v médiích i zvýšený tlak vůči občanské společnosti. Objevily se případy zneužití federálních prostředků za účelem propagace Jednotného Ruska.²¹ Regionální vlády se snažily ovlivňovat voliče ve prospěch této strany i dalšími způsoby.

OBSE se také kriticky vyjádřila k faktu, že ruská legislativa neumožňuje participaci nestranických pozorovatelů z řad občanů při dozorování volebního procesu. Oficiálně se jej může zúčastnit pouze zástupce kandidáta, zástupce médií nebo pozorovatel vyslaný mezinárodní organizací.²²

Zprávy o narušení voleb a falzifikaci výsledků

Kromě zprávy vydané OBSE se k průběhu voleb do Státní Dumy vyjadřovala i mnohá nezávislá ruská média v čele s deníkem Novaja Gazeta, ruskou mutací Reuters nebo deníkem Grani.ru. Za účelem kontextualizace spíše obecné zprávy OBSE je vhodné uvést výsledky pozorování voleb dalšími aktivisty i několik ilustrativních příkladů konkrétních narušení voleb. Podle deníku Novaja Gazeta snižuje přítomnost pozorovatelů míru falzifikace voleb. Ve volebních obvodech, kde jsou

¹⁸ Executive Order on the first session of the new State Duma. Kremlin.ru [online], September 23, 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://en.kremlin.ru/events/president/news/52961>.

¹⁹ 19 сентября 2018 года. Novaja Gazeta [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/09/20/69894-19-sentyabrya-2018-goda>.

²⁰ PETROV, Nikolay. Putin's gamble on Russia's Duma elections. European Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: http://www.ecfr.eu/article/commentary_putins_gamble_on_russias_duma_elections_7109.

²¹ Viz případ gubernátora Kirovské oblasti Nikity Bělycha: ЭКСКЛЮЗИВ-Как арест губернатора Кировской области связан с парламентскими выборами. Reuters [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://ru.reuters.com/article/topNews/idRUKCN12K231?pageNumber=2&virtualBrandChannel=0>.

²² INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

pozorovatelé přítomni, byl počet hlasů odevzdaných pro Jednotné Rusko výrazně nižší, než v obvodech, kde pozorovatelé absentovali. V oblastech, kde je neaktivní občanská společnost a během voleb nedostatek pozorovatelů, lze pozorovat větší tendenci k realizaci tzv. „volebního sultanátu“, kde mohou být zveřejněné výsledky smyšlené stejně jako procentuální vyjádření volební účasti. Výsledky bývají také často falšovány na vyšší úrovni regionálních volebních komisí. Tato narušení jsou však logicky pozorovateli nezaznamatelná.²³ K narušením došlo i v rámci hlasování v regionálních a místních volbách, které se konaly současně s volbami federálními.²⁴ Mezi nejmedializovanější skandály spojené s narušením letošních voleb patřilo videokamerami zaznamenané přechování volebních urn (tzv. вбросы) v Tatarstánu.²⁵ Opoziční aktivisté si na Centrální volební komisi vyžádali videozáznamy z volebních místností a na jejich základě rekonstruovali přesnou míru falzifikace. Počty reálných občanů, jež se do jednotlivých volebních místností dostavili a počty volebními komisemi deklarovaných voličů se mnohdy lišily až o stovky. Na záznamech, jež jsou volně přístupné na internetu, lze pozorovat několikrát opakované plnění urn.²⁶

Podezření z falšování výsledků voleb se váže také k Saratovské oblasti, kde každá šestá volební komise nahlásila totožný procentuální výsledek pro Jednotné Rusko (62,2 %). Předseda regionální volební komise označil incident za náhodu, ačkoliv pozorovatelé zaznamenali vážná narušení sčítání hlasů.²⁷

Přetrvávají také pochyby o správném způsobu přepočítání voličských hlasů. Datoví analytici především poukázali na fakt, že s rostoucí volební účastí ve volebním obvodu rostla také podpora strany Jednotné Rusko. To dle komentářů odporuje zkušenosti z dalších liberálně-demokratických režimů, protože voličská podpora konkrétní straně by měla být největší ve volebních obvodech s průměrnou volební účastí.²⁸ Další akademická práce upozornila na rozpor mezi oficiálně zveřejněnými výsledky voleb a výsledky anket voličů opouštějících volební místnosti (takzvané *exit polls*). Rozdíl mezi oficiálními výsledky a výsledky ankety *exit polls* pro stranu Jednotné Rusko dosahoval hodnoty okolo 10 %.²⁹ Tento zjevný rozpor vysvětlují aktivisté tím, že dochází k dodatečnému naplnění volebních urn konkrétními hlasovacími lístky pro určitou politickou stranu. Tím dojde ke zvýšení deklarované volební účasti (počet lístků), i ke zvýšení podpory pro konkrétní stranu (počet hlasů). Z hlediska popisné statistiky ale nárůst účasti vede ke zvýšení podpory určité strany, což obecně odporuje pravděpodobnostnímu

²³ Сделать выборы честными не удалось. Novaja Gazeta [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/10/13/70167-sdelat-vybory-chestnymi-ne-udalos>.

²⁴ Выборы в Госдуму: массовые нарушения по всей стране. Grani.ru [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://graniru.org/Politics/Russia/Election/m.254624.html>.

²⁵ Více o praktikách falzifikace voleb v Ruské federaci viz.: Z kapesního volebního slovníku: Ночные фальсификации. Noční falšování. Česká televize [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/nazory/1912250-z-kapesniho-volebniho-slovniku-nochnye-falsifikacii-nocni-falsovani>.

²⁶ Вброс бюллетеней — не преступление. Novaja Gazeta [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/11/28/70703-vbros-byulleteney-ne-prestuplenie>.

²⁷ 62,2%: совпадение или фальсификации? Novaja Gazeta [online]. [cit. 2016-12-07]. Dostupné z: <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/09/22/69923-62-2-sovpadenie-ili-falsifikatsii>.

²⁸ Podrobně se tomuto aspektu ruských voleb věnuje například BARYSHNIKOV, Valentin, COALSON, Robert. Numbers Don't Lie: Statistics Point To Massive Fraud In Russia's Duma Vote. RFERL.org [online], September 20, 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://www.rferl.org/a/statistics-point-to-massive-fraud-russia-state-duma-elections/28002750.html>.

²⁹ KALININ, Kirill, MEBANE, Walter, R. Jr. Worst Election Ever in Russia? Umich.edu [online], December 18, 2016 [cit. 2017-02-14], s. 3. Dostupný z: <http://www-personal.umich.edu/~wmebane/Russia2016.pdf>.

rozložení voličské podpory.³⁰ Další indikace machinací při přepočítávání hlasů spočívala v tom, že výsledky strany Jednotné Rusko byly nápadně zaokrouhleny na hodnoty vyšší než 50 % a dělitelné pěti. To svědčilo o umělém zásahu.³¹

Použitá literatura a zdroje

BADER, Max. Russia's Duma election. What to expect. Neweasterneurope.eu [online], 18 August 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://www.neweasterneurope.eu/articles-and-commentary/2092-russia-s-duma-elections-what-to-expect>.

BENEŠ, Jan. Volby do Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace v roce 2011 a volby prezidenta Ruské federace v roce 2012. Parlamentní institut [online]. Vybrané téma PI 5/2012 [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=89096>.

Elections: State Duma. Electionguide.org [online], 2017 [cit. 2017-01-11]. Dostupný z: <http://www.electionguide.org/elections/id/2694/>.

INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION Russian Federation – State Duma Election, 18 September 2016. Organization for Security and Co-operation in Europe [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>.

IPU Parline Database: Russian Federation (Gossoudarstvennaya Duma), Last Election. IPU.org [online] [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2263_E.htm.

KALININ, Kirill, MEBANE, Walter, R. Jr. Worst Election Ever in Russia? Umich.edu [online], December 18, 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://www-personal.umich.edu/~wmebane/Russia2016.pdf>.

LEICHTOVÁ, Magdaléna. Ruská federace: Od Sovětského svazu k řízené demokracii. In: L. Cabada (ed). Nové demokracie střední a východní Evropy. Praha, Oeconomica 2008, s. 384. ISBN 978-80-245-1388-1.

Parliamentary Elections 18 September 2016 Russian Federation REGISTRATION OF POLITICAL PARTIES AND CANDIDATES FOR THE 2016 ELECTION TO THE STATE DUMA OF THE RUSSIAN FEDERATION. EPDE.org [online] [cit. 2017-01-09]. Dostupný z: http://www.epde.org/tl_files/EPDE/RESSOURCES/2016%20RUssia%20Parliamentary%20Elections/Golos%20Registration%20of%20parties%20candidates_EN_fin.pdf.

PETROV, Nikolay. Putin's gamble on Russia's Duma elections. European Council on Foreign Relations [online]. [cit. 2016-12-06]. Dostupné z: http://www.ecfr.eu/article/commentary_putins_gamble_on_russias_duma_elections_7109.

³⁰ BARYSHNIKOV, Valentin, COALSON, Robert. Numbers Don't Lie: Statistics Point To Massive Fraud In Russia's Duma Vote. RFERL.org [online], September 20, 2016 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: <http://www.rferl.org/a/statistics-point-to-massive-fraud-russia-state-duma-elections/28002750.html>.

³¹ KALININ, Kirill, MEBANE, Walter, R. Jr. Worst Election Ever in Russia? Umich.edu [online], December 18, 2016 [cit. 2017-02-14], s. 5. Dostupný z: <http://www-personal.umich.edu/~wmebane/Russia2016.pdf>.

Srovnej též KALININ, Kirill, MEBANE, Walter, R. Jr. When the Russians fake their election results, they may be giving us the statistical finger. Washingtonpost.com [online], January 11, 2017 [cit. 2017-02-14]. Dostupný z: https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2017/01/11/when-the-russians-fake-their-election-results-they-may-be-giving-us-the-statistical-finger/?utm_term=.0d1d9b947e7e.

Příspěvek obou politologů argumentuje na základě statistické analýzy oficiálních volebních výsledků ruských voleb za posledních 16 let, že volby do Státní dumy v září 2016 byly zatím nejvíce zmanipulovány.